

Breed overleg gezondheid en welzijn honden – 19 mei 2026

Aanwezigen

Namens Raad van Beheer

Bestuur: John Wauben (Voorzitter); Jan Coppens; Jacqueline de Haan; Jan Peter Spiereburg

Directie: Celestine Bakker en Harry Wichers

Werkgroep Fokkerij en Gezondheid: Lida Reeskamp-Blok; Wilma Roem

Taskforce ‘Gezondheid op één’: Katja van den Eijnden; Rachel Dijkhorst-Noij; Gabri Kolster

Woordvoerders verenigingen brachycefale rassen: Bianca Janssen (SBTCN); Erik Nienhuis (EGCN)

Bureau: Laura Roest (dierenarts) en Marjolein Snip (verslag)

Externe aanwezigen

Ambtelijke vertegenwoordiging Ministerie van LNVN: Marsha Reijgwart; Kirsten Raaphorst

Universiteit Utrecht, expertisecentrum genetica: dr. Hille Fieten

Veterinair neuroloog, wetenschapper en vertegenwoordiger KNMvD : dr. Paul Mandigers

Universiteit Utrecht / CEO GD Group: prof. dr. Ynte Schukken

Dogs Global en Wageningen University & Research: dr. Ir. Pieter Oliehoek

St. Fair2Breed: Carel Canta; Bram van Schaik

VHL Genetics: Bert de Lange; Leanne van de Goor

Aanleiding van het overleg

Op initiatief van de Raad van Beheer vond een breed overleg plaats met vertegenwoordigers uit de kynologie, wetenschap, fokkerij, dierenartsenpraktijk, genetica, rasverenigingen en het ministerie van LNVN. Doel van het overleg was om gezamenlijk te verkennen hoe gewerkt kan worden aan:

- gezondere honden,
- betere samenwerking,
- verantwoord fokbeleid,
- betere data-uitwisseling,
- herstel van vertrouwen richting maatschappij en politiek.

Centraal stond de gedeelde ambitie: “Gezonde en sociale honden.”

Belangrijkste thema’s

1. Gezondheid en welzijn moeten centraal staan

Alle aanwezigen onderschreven dat gezondheid en welzijn van honden leidend moeten zijn binnen:

- fokkerij, shows, keuringen, sport, registratie, regelgeving.

Er werd erkend dat de kynologie in het verleden onvoldoende heeft ingegrepen bij schadelijke uiterlijke kenmerken en erfelijke aandoeningen. Daarbij werd verwezen naar waarschuwingen vanuit de overheid sinds de jaren ’80.

De aanwezigen benadrukten dat:

- fokkers doorgaans het beste willen voor hun honden;
- er nu wel een duidelijke omslag nodig is;
- de maatschappelijke druk sterk is toegenomen.

2. Grote uitdaging: genetische diversiteit

Een terugkerend onderwerp was het verlies van genetische diversiteit binnen verschillende rassen.

Volgens diverse genetici en onderzoekers leidt een beperkte genetische basis tot:

- meer erfelijke aandoeningen,
- minder mogelijkheden om gezondheidsproblemen op te lossen,
- verhoogde inteeltproblemen.

Belangrijke punten:

- diversiteit moet beter gemonitord worden;
- internationale samenwerking is noodzakelijk;
- populatiebeheer moet wetenschappelijk onderbouwd worden;
- data-analyse en DNA-onderzoek spelen hierin een belangrijke rol.

3. Belang van data en centrale registratie

Vrijwel alle aanwezigen noemden data-uitwisseling als sleutel voor verbetering.

Onderwerpen die daarbij aan bod kwamen:

Gewenste ontwikkelingen

- betere koppeling van gezondheidsdata;
- internationale databases;
- uniforme registratie;
- genetische analyses;
- populatie-analyses per ras;
- monitoring van gezondheidsontwikkelingen.

Problemen

- data zitten versnipperd;
- verschillende systemen communiceren onvoldoende;
- privacywetgeving bemoeilijkt uitwisseling;
- niet alle honden zijn geregistreerd;
- buitenlandse gegevens zijn vaak moeilijk controleerbaar.

Er werd gepleit voor:

- één gezamenlijke richting;
- betere samenwerking tussen partijen in de Kynologie keten zoals laboratoria, universiteiten en de Raad van Beheer;
- een praktische en betaalbare data-infrastructuur.

4. Imago van rashonden en stambomen

Er werd uitgebreid gesproken over het negatieve maatschappelijke beeld van rashonden.

Belangrijke observaties:

- de meerwaarde van een stamboom is voor veel consumenten onvoldoende zichtbaar;
- media-aandacht richt zich vooral op gezondheidsproblemen;
- verantwoord fokkerschap wordt onvoldoende zichtbaar gemaakt.

De ambitie werd uitgesproken om de stamboom opnieuw te positioneren als:

“kwaliteitskeurmerk voor verantwoord gefokte honden.”

Daarvoor zijn nodig:

- strengere gezondheidseisen,
- transparantie,
- duidelijke communicatie,
- aantoonbare verbeteringen.

5. Nieuwe maatregelen Raad van Beheer

De Raad van Beheer gaf aan reeds stappen te zetten richting strenger gezondheidsbeleid.

Voorgenomen maatregelen:

- geen stamboomafgifte bij onvoldoende geteste ouderdieren;
- geen registratie van pups uit ongezonde combinaties;
- strengere gezondheidseisen;
- meer aandacht voor schadelijke uiterlijke kenmerken;
- uitbreiding van foknormen.

Daarnaast wordt gewerkt aan:

- gezondheidsgericht fokbeleid;
- objectieve beoordelingscriteria;
- verdere professionalisering van keurmeesters.

6. Samenwerking met overheid

Vanuit het ministerie werd aangegeven dat:

- het vertrouwen vanuit politiek en maatschappij onder druk staat;
- regelgeving grotendeels een reactie is op onvoldoende zelfregulering;
- dat het voor maatwerk te laat is;
- samenwerking essentieel is.

Er werd benadrukt dat:

- weerstand tegen regelgeving averechts werkt;
- de kynologie beter moet laten zien welke verbeteringen worden gerealiseerd;
- duidelijke en zichtbare resultaten noodzakelijk zijn.

Ook werd gesproken over:

- Europese regelgeving,
- toekomstige verplichtingen,
- voorlichting aan pupkopers,

- mogelijke verplichte pre-aanschafcursussen.
-

7. Communicatie richting consumenten

Meerdere deelnemers benadrukten dat de kynologie te intern gericht is.

Belangrijk aandachtspunt:

- de gemiddelde consument begrijpt technische termen zoals inteeltcoëfficiënten of genetische diversiteit niet.

Er werd gepleit voor:

- eenvoudige communicatie;
- zichtbare kwaliteitscriteria;
- heldere publieksvoorlichting;
- nadruk op gezonde, sociale honden.

Daarnaast werd gesproken over:

- keurmerken,
 - bewustwordingscampagnes,
 - betere begeleiding van pupkopers.
-

Concrete voorstellen en ideeën

Tijdens het overleg werden verschillende concrete ideeën genoemd:

- ontwikkelen van gezamenlijke databanken;
 - pilotprojecten rond genetische analyses;
 - betere koppeling van DNA-gegevens;
 - samenwerking tussen universiteiten, laboratoria en rasverenigingen;
 - ontwikkelen van praktische tools voor fokkers;
 - gebruik van AI-ondersteuning bij fokadviezen;
 - opzetten van een “gids goede praktijken”;
 - internationale samenwerking versterken.
-

Algemene sfeer van het overleg

De bijeenkomst werd door vrijwel alle aanwezigen als:

- positief,
- open,
- constructief,
- historisch,
- en hoopgevend ervaren.

Veel aanwezigen benoemden expliciet dat:

- partijen elkaar eindelijk weer weten te vinden;
 - gezondheid nu écht centraal wordt gezet;
 - er bereidheid is om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen.
-

Belangrijkste conclusies

1. Alle partijen delen dezelfde hoofddoelstelling:
 - gezonde en sociale honden.
2. Gezondheidsverbetering vraagt:
 - samenwerking,
 - data,
 - wetenschap,
 - en draagvlak.
3. Genetische diversiteit is een cruciale factor.
4. De stamboom moet opnieuw een kwaliteitskeurmerk worden.
5. Er is behoefte aan:
 - centrale data-infrastructuur,
 - praktische hulpmiddelen,
 - duidelijke communicatie,
 - en internationale samenwerking.
6. De Raad van Beheer zet stappen richting strenger gezondheidsbeleid.
7. Er is draagvlak voor vervolgafspraken en gezamenlijke projecten.

Afgesproken vervolgstappen

- verslag delen met betrokken partijen;
- vervolgoverleg organiseren;
- verdere uitwerking van samenwerking rond data en genetica;
- verkennen van pilotprojecten;
- verdere ontwikkeling van gezondheidsgericht fokbeleid;
- overleg voortzetten met overheid en stakeholders.